

Ванда Бароўка / Vanda Barouka

Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава /

Vitebsk State University named after P.M. Masherov

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1838-7691>

e-mail: dvkessibar@mail.ru

Вытокі і функцыі паэзіі ў лірыцы Алеся Барскага

Origins and functions of poetry in the lyrical works of Ales Barski

Geneza i funkcje poezji w tekstach Alesja Barskijego

У асобе Алеся Барскага ўдала спалучаюцца аматар літаратуры, яе высокапрафесійны знаўца і паэт-творца. Юбілей слыннага Аляксандра Баршчэўскага – добрая нагода яшчэ раз звярнуцца да яго мастацкай спадчыны. Агульнавядома, што творчасць любога аўтара грунтуецца на канкрэтных імператывах. У паэзіі А. Барскага відавочная ўстаноўка на спавядальнасць, шчырасць.

Паэзія – дастаткова складаная форма літаратурнай творчасці. Паэтычны твор, як правіла, лаканічны, а лірыка ёсць надзвычай сэнсава і эмацыйна напоўнены род літаратуры. Кожны элемент у мастацкай прасторы паэтычнага твора спраўджае пэўную функцыю ў агульнай эстэтычнай сістэме, у вершаваным творы важную ролю выконвае кожнае слова, парадак слоў, гукапіс, элементы паэтычнага сінтаксісу, што спрыяюць выказванню аўтарскай думкі. Лірыку як род літаратуры вылучае эмацыйнае выяўленне гісторыі чалавечых перажыванняў, меркаванняў і роздумаў. Лірыцы ўласціва наяўнасць медытатывнасці, унутраны свет чалавека ў лірыцы раскрываецца не толькі праз прадметна-лагічны лад маўлення, але і праз выразнасць і эмацыйнасць паэтычнага маўлення. Прадмет лірыкі – перажыванні, найперш перажыванні паэта як асобы пэўнага часу, пэўнай культуры, пэўных мастацкіх прынцыпаў. Непаўторнасць лірычным творам надае выбар мастацкай формы, у творчасці А. Барскага ў гэтым сэнсе відавочнае перасячэнне традыцый сусветнай культуры, а таксама беларускай і польскай паэтычных культур.

Лірыка А. Барскага, прысвечаная асэнсаванню вытокаў і функцый паэзіі, адрозніваецца тым, што аб'ектам асваення ў ёй аказваецца рэчаіснасць, адбітая ў плыні адчуванняў і перажыванняў паэта, але гэта не значыць, што знешнія рэаліі ў ёй не адбіваюцца. Лірыка ўвогуле і лірыка канкрэтнага аўтара здольная ўсебакова пазнаваць і мадэляваць свет, для А. Барскага – гэта свет інтэлігента другой паловы ХХ ста-

годдзя. У лірычных творах падзеі і з’явы паказваюцца праз глыбока асабістае ўспрыманне. Суб’ектыўнасць – бяспрэчная вартасць лірыкі, што мімаволі нараджае да яе давер. Момант аб’ектыўнага ў лірыцы адмысловы, бо за глыбока асабістым у таленавітага паэта заўсёды знаходзіцца агульначалавечае, агульнае. У лірыцы таксама непаўторна спалучаюцца рацыянальнае і эмацыянальнае. Трэба зазначыць, што лірыцы А. Барскага таксама далёка не чужы рацыяналізм. Выяўленне ў яго вершах пачуццяў і перажыванняў чалавека другой паловы XX стагоддзя ўгрунтавана на думках, асацыятыўных супастаўленнях з’яў, падзей, адчуванняў, а не толькі на эмоцыях. Вартасць эмацыянальнага ў лірыцы А. Барскага сцвярджаецца на рацыянальным фундаменце. Нярэдка паэт падключае апавядальніцкія элементы, але яны напаўняюцца пачуццямі і перажываннямі, роздумамі, з дапамогай якіх аўтар даследуе складаны свет чалавека-сучасніка.

Лірыка А. Барскага адкрывае адмысловае духоўнае самаадчуванне чалавека другой паловы XX стагоддзя, што разумее памежнасць свайго існавання ў розных кантэкстах: гістарычным, этнакультурным, псіхалагічным. Пэўнае месца ў ёй займае праблематыка эстэтычная з акцэнтаваннем аксіялагічных устаноў пільменніка. Верш *Маці казал*, відаць, угрунтаваны на ўспамінах ранняга дзяцінства. Паводле мікрасюжэта падчас гарачай і рупнай пары жніва маці ўзяла з сабой на поле калыску з маленькім хлопчыкам, хлопчык убачыў валошку, выпаўз з калыскі, каб узяць кветку ў свае малыя ручкі. Пераказ эпизоду з далёкага маленства ў дадзеным вершы суправаджаецца ёмістай аўтарскай сентэнцыяй пра загадкавасць вытокаў паэзіі і таямнічасць прыцягнення паэзіі:

Хто ведае, дзе і калі,
Хто ведае, як
Зацвітае паэзіяй сэрца.
[Барскі 1975: 56]

Для беларускай паэзіі XX стагоддзя з лёгкай рукі М. Багдановіча стаў характэрным зварот да антанімічных вобразаў каласоў, што сімвалізуюць спажытак, і васількоў, што сімвалізуюць красу, а таксама выкарыстанне вобраза васілька як ўвасаблення някідкай прыгажосці роднай зямлі. Васількі (на Берасцейшчыне іх звычайна называюць валошкамі) апеты ў заходнееўрапейскай паэзіі, дзе звычайна з’яўляюцца ўвасабленнем не толькі прыгажосці, але і гарманічнасці, адначасовага спалучэння прастаты і вышталцонасці. Паводле аўтара верша *Маці казал*, сэрца *зацвітае паэзіяй* непрадказальна, інтуітыўна, але прыгажосць, найперш прыгажосць роднай прыроды, навакольнага свету, спачатку нараджае паэзію ў душы, а потым прыводзіць чалавека да творчасці, напрыклад, да творчасці паэтычнай. Арганічным працягам размовы з чытачом пра фундамент паэзіі, пра пабуджальныя сілы паэтычнай творчасці стаў верш з запамінальнай метафарычнай назвай

Ногі ў агні па калені. Дружнае цвіценне верасоў нагадвае лірычнаму герою полымя, пажар. Ногі, што патанулі ў верасах, падобныя да ног у сіне-ружовым полымі. Прыгажосць прыроды, лічыць А. Барскі, цалкам палоніць чалавека:

Іду пажарам верасоў
І чую, як красой
Мне напаўняе восень жмені.
Вядзе мяне, як каня.
Пайду, куды хоча,
Заплюшчыўшы вочы.

[Барскі 1975: 37]

Апантаны прыгажосцю восеньскай прыроды, лірычны герой А. Барскага параўноўвае сябе з рускім паэтам Сяргеем Ясеніным, які быў надзвычай эмацыйным чалавекам, тонка адчуваў прыроду і мастацку ўзнаўляў незабыўныя пейзажныя малюнкi ў сваіх вершах:

Душа, як паляна
Ад верасу п'яная.
Я сёння ніякі,
Я сёння асенні,
Я сёння Ясенін,
Без розуму, без галавы...

[Барскі 1975: 37]

А. Барскі ў вершы не проста эпізодычна згадвае Сяргея Ясеніна, ён звяртаецца і да матываў творчасці гэтага паэта, і да яго выяўленчай стылістыкі, у прыватнасці, да запамінальных метафар, што ўзнікаюць у выніку збліжэння розных, часам аддаленых адна ад адной з'яў. Прыгажосць, у трактоўцы аўтара верша, духоўна перараджае чалавека, музыка красы не толькі палоніць чалавека, але прымушае асобу, што судакранулася з прыгажосцю прыроды, па-новаму сябе ідэнтыфікаваць, прызнаць імператыўную і крэатыўную волю прыгажосці і навакольнага свету:

Я палявы,
Я баровы,
Я верасовы.

[Барскі 1975: 37]

Іншымі словамі, краса натхняе на творчасць, ненавязліва і ў той жа час катэгарычна нагадвае, што чалавек – частка прыроды. Анафары ў вершы падмацоўваюць яго ідэю.

У творы *Калі заглушыш гоман гарадоў* паэт дзяліўся сваімі думкамі пра тое, як пішуцца вершы, з чаго яны складаюцца. А. Барскі на пачатку звяртаецца да матыву адзіноты, апетага еўрапейскімі рамантыкамі, як умовы паэтычнай дзейнасці і раіць працаваць над мастацкімі творамі, адасобіўшыся ад жыццёвага тлуму, але паэт не літаральна паўтарае думкі іншых, а дадае свае высновы:

Калі заглушыш гоман гарадоў
Сваім маўчаннем, цішынёй,
І як аддзелішся
Ад свету занавесам,
І як прыліпнеш да Айчыны ўспамінам,
Тады, напэўна, створыш верш.

[Барскі 1975: 66]

Напісанне твора – рэч нялёгкая, аднак вынік паэтавай працы сваім існаваннем абавязаны не толькі самому паэту, ён полігенетычны і шматзначны; ён у прынцыпе не можа быць вынікам адной толькі аўтарскай фантазіі ды працы:

Але што цалкам ёсць ён твой,
Не вер:
Заглянь у глыбіню яго –
Убачыш карагоды зор,
Убачыш трапяткі агонь, віно ў крыштальных чарках,
Палічыш верша элементы:
Адзін – плод сэрца і душы,
Другі – чар роднае зямлі,
І трэці – дар Пятраркі.

[Барскі 1975: 66]

Паэтычны твор як народжаны дарам Пятраркі – полісемантычная аўтарская дэфініцыя, што прымушае згадаць знакамітага паэта эпохі Рэнэсансу, што лічыцца майстрам высокамастацкіх твораў і апантаным песняром кахання ды зямнога характа. У разуменні А. Барскага паэзія заснавана на рэчу, на адгалосках жыцця, літаратурных твораў папярэднікаў, на водгуллі цяперашніх і ранейшых настрояў і ацэнак аўтара. Выдатны беларускі паэт другой паловы XX – пачатку XXI стагоддзя Алесь Разанаў слушна адзначаў:

Літаратура развіваецца не лінейна, а пасоўваючыся ў папярэдняе, у мінулае, ушчыльняючыся. Жывое шукае жывое, і новыя творцы знаходзяць пад напластаваннем дзесяцігоддзяў, а то і стагоддзяў, сваіх папярэднікаў, каб узаемадзейнічаць з імі і, працягваючы іх, расці далей. Адтуль расці. Гэтак садоўнік, ходзячы пасадзе, абразае засохлае голле, вяртаючы заўтрашнім атожылкам жывую аснову, вяртаючы сапраўднасць [Разанаў 1995: 233].

Падобныя меркаванні не чужыя і для А. Барскага. Сябе паэт адносіць да тых аўтараў, што моцна знітаваныя з роднай зямлёй, што ніколі не выходзяць з яе прыцягнення, калі верыць адначасова аўтапсіхалагічнаму і аўтабіяграфічнаму лірычнаму герою верша *Я так блізка к зямлі*, дзе гучыць думка пра моцную ўкараненасць у родную глебу:

Я так блізка к зямлі
Як сасна,
Як колас,
Як травы.

[Барскі 1975: 58]

Зямля – выток, вечная калыска, вечны прыстанак, крыніца творчасці, і гэта трэба ўспрымаць як экзістэнцыйную наканаванасць:

Зямля мая ўчора,
Сягоння і заўтра.
У ёй ёсць мой хлеб,
Мая песня і сіла,
У ёй мая смерць
І зацішак магілы.

[Барскі 1975: 58–59]

Мудрымі высновамі пра ўзаемаадносіны паэта і мовы прасякнуты верш *Урастайце, паэты, у словы*:

Урастайце, паэты, у словы
Па пояс, па грудзі,
Як дрэва ў глебу,
Карэнні трымайце
Ў крыніцах глыбінных.

[Барскі 1975: 68]

А. Барскі заўважае, што слова дае магчымасць рэалізавацца паэту як творцу, калі паэт унутрана гатовы да творчасці:

Слова ёсць хлебам,
Слова ёсць бацькам
І сынам, турмой
І святыняй.
Бывае гняздом, дзе стуліць кожны крылы
І зноў распасцерці
Да лёту,
Калі грудзі
Шчасця не месцяць,
Калі радасць у сэрцы, як готык.

[Барскі 1975: 68]

Паэт, на думку А. Барскага, павінен усведамляць кругазварот слова ў прыродзе, бо паэт бярэ гатовыя словы для творчасці, а потым вяртае іх мове, але абноўленымі, ці прыдумвае свае, паэт адначасова і палоннік мовы, і яе творца:

І гэта павінна быць мэтай
Імкненняў паэта –
Узняцца з гнязда сваёй мовы
І вярнуцца са знойдзеным словам.

[Барскі 1975: 68]

Дарэчы, ідэя пра паэта-палонніка і творцу мовы, што стала папулярнай з пачатку XX стагоддзя ў еўрапейскай літаратуры, з'яўлялася асноватворнай у лірыцы надзвычай таленавітага беларускага паэта Рыгора Барадуліна. У творы А. Барскага *Верш – згартанне характва ў пракосы* прысутнічае арыгінальнае параўнанне верша з хвалямі пахучых траў, з заплятаннем і расплятаннем кос. Сам верш з'яўляецца

паклонам Бацькаўшчыне. Добры верш радуе аўтара, як даводзіць А. Барскі, але прымушае пакутаваць перад і пасля яго напісання, на значную частку мастацкі твор складаецца з аўтарскага болю, стварэнне верша без аўтарскіх пакутаў праблематычнае:

Верш, як ружы жнівеньскіх аблокаў,
У анельскай рэзблены майстэрні,
Калі лічыш прыгажосць пялёсткаў,
Палічы ў ім таксама церні.
[Барскі 1975: 67]

Удала выкарыстанае проціпастаўленне пялёсткаў ружы і церняў акцэнтуюе ўвагу на складанасці псіхалагічных момантаў творчасці.

Адзін з вершаў А. Барскага пра вытокі паэзіі пачынаецца імператыйным радком *Мая паэзія – мой абавязак*. Для паэта, па яго сцвярджэнні, самыя высокія абавязкі – абавязкі перад зямлёй і родным словам:

Перад зямлёй і перад родным словам.
Стаяць паэмы і бяроз і вязаў,
Складаюцца на вечную аснову.
[Барскі 1987: 120]

Паколькі паэзія разліта ў прыродзе:

Вялікаю паэзіяй ёсць поле
І чыстыя, бяхмарныя нябёсы.
[Барскі 1987: 120],

то паэт абавязаны быць майстрам сваёй справы. Крыж і місія паэта ў аўтарскім разуменні раскрываліся ў вершы з яркай назвай *Паэт – удовін сын*. Словазлучэнне *удовін сын* выклікае асацыяцыю з беларускай народнай казкай пра фізічна і духам моцнага ўдовінага сына. Параўнанне паэта з удовіным сынам выкарыстоўваецца для таго, каб сцвердзіць, што шлях творцы самаахвярны і цяжкі, што творцу неабходна вялікая сіла для пераадолення перашкод, што ў жыцці дзеля дасягнення абранай мэты ён павінен разлічваць толькі на сябе самога:

Шчаслівым быць не можаш,
Ты горкі працаўнік,
А не герой удалы.
А верш пісаць –
Што ў жорнах
Малоць збожжа:
Малоць,
Малоць,
Малоць
І мець мукі ўсё мала.
І што б ты ні сказаў,
Напэўна, будзе блага,
Бо можна было б лепш –
Так многія параяць.
[Барскі 1987: 127]

Аўтар верша артыкулюе думку пра важнасць ў паэзіі заставацца самім сабой, быць верным сваім мастацкім ідэям і не спадзявацца на ўдзячнасць чытацкай публікі:

Ты не шукай, аднак,
Узнагароды ці павагі,
А толькі думай,
Як сабе не здрадзіць.

[Барскі 19875: 127]

У А. Барскага сваё ўяўленне пра ролю літаратуры, у прыватнасці, паэзіі. Так, у вершы *Каменныя бабы інкаў* ён падкрэслівае шматтаблічнасць культуры чалавецтва, што ўключае самыя розныя элементы, артэфакты, ад самых простых да складаных.

Старагрэчаскія вазы,
Фрэскі з полацкіх сабораў,
Танцы з афрыканскіх бушаў,
Вершы Багдановіча Максіма
І казкі цёткі Паланеі
Складаюцца на вечную
Мазаіку,
Названую культурай чалавецтва.

[Барскі 1987: 125]

Культура чалавецтва сапраўды мазаічная. У пералічаным паэтам коле элементаў культуры чалавецтва заслугоўвае ўвагі згаданне фальклору (*казкі цёткі Паланеі*) і вершаў Максіма Багдановіча як паўнаватасных частак культуры чалавецтва.

Любы аўтар задумваецца над функцыямі мастацтва слова. А. Барскаму ў гэтым плане ўласцівы дастаткова ўзвжаны, філасофскі падыход. У лірыцы А. Барскага істотныя функцыі абуджэння чалавечай фантазіі і рэпрэзентацыі рэчаіснасці ды роднага краю. Верш *Нарач* сённяшні шаноўны юбіляр прысвяціў выдатнаму беларускаму паэту другой паловы XX стагоддзя Максіму Танку, бліскучаму знаўцу мастацтва слова і яго законаў, сыну нарачанскай зямлі, натхнёнаму песняру гэтага знакамітага возера, якое нярэдка называюць беларускім морам. А. Барскі прызнаецца:

Мне Нарач сінім вокам не маргала,
Слядоў я не пакінуў на пяску азёрным,
Не бачыў яе буйных, сакавітых хваляў,
Кануўшых у бяздонне светаў зорных.

[Барскі 1975: 18]

Аднак уяўленне А. Барскага пра возера Нарач, яго прыгажосць, пра насельнікаў гэтага краю сфарміравалі натхнёныя радкі песняра Нарачы:

Цудоўны кут краіны роднай,
Людзей, прыроду, вечары і ранкі
Знайшоў у гордай і прыгожай
Паэзіі Максіма Танка.

[Барскі 1975: 18]

Творы пісьменства і сама творчая дзейнасць, як зазначае А. Барскі, дапамагаюць чалавеку адчуць значнасць слова, высокамастацкая і змястоўная паэзія дае сілы пераносіць жыццёвыя нягоды. Беларускаму і ўсходнеславянскаму першадрукару, перакладчыку Бібліі, паэту прысвечаны верш *Францішак Скарына*. У мастацкім увасабленні А. Барскага Францыск Скарына – самаадданы працаўнік, асветнік, патрыёт, гуманіст, аптыміст, што працуе дзеля будучыні і славы роднай зямлі:

Вокны на каменні бляскі скупа сочаць.
Скарына схіліўся над лістом паперы.
Невымоўнасць веры напаўняе вочы,
Кніга ў роднай мове радасці не змерыць.
І дрыжаннем шчасця сэрца яго поўна.
Праца і надзеі не прапалі дарам!
На ўсход, на захад, поўдзень і на поўнач
Пойдуць "Падарожнай кнігі" экзэмпляры.
І глядзіць пяшчотна на рады адбіткаў
З вылажаных кніжак на шырокай лаве:
"Звыклым людзям кнігі прынясуць пажытак" –
І краіне роднай павялічаць славу.

[Барскі 1975: 12]

Сціплы і вялікі Скарына Францішак – увасабленне служэння слову і людзям у дадзеным вершы, чалавек, што разумее вялікую сілу пісьмовага слова, якое адукуе чалавека, выходзіць яго этычна і эстэтычна. Гэты верш – прыклад герменеўтычнага твора, дзе паэт рэпрэзентуе сваё бачанне дзеяча культуры эпохі Адраджэння.

Еўрапейскія асветнікі верылі ў здольнасць літаратуры выходзіць чалавека, рамантыкі практычна не сумняваліся ў тым, што творца ўзвышаецца над натоўпам, над грамадзянствам, што ён належыць да абраных, здольных прадчуваць ці ведаць будучыню. Верш *Паўлюк Багрым* А. Барскага – спроба асэнсаваць сугестыўную і рэалізаваць рэпрэзентатыўную, герменеўтычную і мнеманічную функцыі літаратуры. Асоба і дзейнасць П. Багрыма ў сучасным літаратуразнаўчым дыскурсе дастаткова спрэчная, на момант напісання А. Барскім верша спецыялісты па беларускай літаратуры XIX стагоддзя практычна не сумняваліся ў рэальным існаванні гэтай асобы. Уласна, у вершы А. Барскага размова ідзе найперш пра ролю мастацкага слова, пра мастацкае слова як заклік да дзеяння. Герой верша – стары чалавек, што працуе ў кузні. Ён з жалем бачыць, што

Над краінай забітай, сонна
Кружыць свабода прывідам.
Не выгарнеш думак-іскар
У звонкую верша форму.
Патанула паэзія ў прысак
Цяжкага жыццёвага горну.

[Барскі 1987: 34]

Фізічная праца П. Багрыма, каваля вясковай кузні, не прыносіць яму асаблівага задавальнення, але ён, нягледзячы на шанойны ўзрост, яшчэ поўны сіл і прагне перамен, пераважна сацыяльных:

Хай бурай краіна грымне,
Заірдыцца маланкай-волатам!
Можа, грэбнем кос сялянскіх
Прычэша натоўп разлогі.
Можа, загад атаманскі
Запоўніць батрацтвам дарогі.
[Барскі 1987: 34]

Па духу П. Баграм у мастацкім увасабленні А. Барскага – гэта свабодалюбівы чалавек, змагар. У звароце паэта да П. Багрыма ёсць напамін пра смерць, пра трагічны лёс мастацкай спадчыны паэта-самавука XIX стагоддзя. Лёс спадчыны даў паэту нашага часу сумныя падставы назваць П. Багрыма мёртвым паэтам. Паводле аўтара верша *Паўлюк Баграм*, якраз лёс мастацкай спадчыны – жывое сведчанне прысутнасці ў літаратуры асобы-творцы.

Ты станеш мёртвым паэтам,
Іскры пырскаюць рыфмамі оды.
[Барскі 1987: 34]

Іншымі словамі, напісанае захоўвае памяць пра аўтара, функцыя паэзіі – засведчыць прысутнасць аўтара ў літаратуры. Напісанае П. Баграмам страчана, памяць пра яго як пра творцу надзвычай хісткая, сведчыць паэт А. Барскі.

У вершы *Імкненне* А. Барскі выказаў сваю заповітную мару аб сапраўдным, ідэальным вершы:

Стварыць верш прыгожы:
Як неба бязмежжа,
Як мары дзяўчыны,
Як спеў Белавежы.
Верш прасты і шчыры:
Як сонца праменні,
Як слёзы дзіцяці,
Як маці жаданні.
[Барскі 1987: 129]

Ідэал, безумоўна, настройвае на працу, але дасягнуць ідэала цяжка. Паэт потым удакладняе, што творцу важна яшчэ

Даць верш справядлівы:
Як песні сумленне,
Як мара шчаслівых,
Як сонца гарэнне.
[Барскі 1987: 129]

Лірыка паэта сведчыць, што мары напісання *прыгожых і справядлівых* вершаў А. Барскі быў верны ўвесь свой творчы шлях. Літаратура-знаўцы да гэтага часу не могуць вызначыцца, якое насамрэч кола функцый выконвае мастацкая літаратура. Звычайна ў ліку першых называюць такія функцыі, як пазнавальная, выхаваўчая, камунікатыўная, эстэтычная, а потым ідзе мноства іншых. А. Барскі зрабіў сваё ўдакладненне, вызначыў новую функцыю літаратуры, а канкрэтней, паэзіі, калі ў адным са сваіх вершаў заявіў: “Я буду з песняй маладзец” [Барскі 1975: 9]. Меладыхныя вершаваныя творы ў беларускай літаратуры многія аўтары да сярэдзіны 1920-х гадоў нярэдка называлі песнямі, маладзец з песняй азначае маладзец са сваімі вершамі. Гэта надзвычай смелае, арыгінальнае, дасціпнае і прадуктыўнае вызначэнне яшчэ адной функцыі паэзіі, прапанаванае знаўцам прыгожага пісьменства і таленавітым творцам.

Бібліяграфія

- Barski Ales. 1975. *Moj berah: veršy*. Minsk: Mastackaâ litaratura [Барскі Алесь. 1975. *Мой бераг: вершы*. Мінск: Мастацкая літаратура].
- Barski Ales. 1987. *Liryčny puls: veršy*. Minsk: Mastackaâ litaratura [Барскі Алесь. 1987. *Лірычны пульс: вершы*. Мінск: Мастацкая літаратура].
- Razanaŭ Ales. 1987. *Palâvannë u rajskej dalinë*. Minsk: Mastackaâ litaratura [Разанаў Алесь. 1995. *Паляванне ў райскай даліне*. Мінск: Мастацкая літаратура].

ABSTRACT: A. Barski's lyrical works approach different themes. The understanding of aesthetic issues is not the least important among them. A. Barski sees the origins of poetry in general in life, and bases his own poetry on the beauty of the surrounding nature and the cultural monuments that stimulate his creative activity. A. Barski's poems are autopsychological, that is to say, the poet's lyrical hero is spiritually close to the author. A. Barski appreciates the truthfulness and sincerity of the author-creator. The range of functions of poetry, from the point of view of A. Barski, is wide. The poet singles out such functions as the function of awakening the human imagination, the representation of reality, evaluation, mnemonics and hermeneutics, as well as the original poetic function – the function of preserving youth in the creative process.

KEYWORDS: poetry, lyrical hero, aesthetic issues, functions of poetry, axiological attitudes of the writer.

STRZESZCZENIE: Liryka A. Barskiego jest różnotematyczna. Zrozumienie zagadnień estetycznych jest jednym z ważnym aspektów interpretacyjnych. A. Barski źródła poezji upatruje w życiu, a swojej w pięknie otaczającej przyrody i zabytków kultury, które stymulują twórczość. Liryka A. Barskiego jest autopsychologiczna, podmiot liryczny to osoba bliska duchowo autorowi. A. Barski docenia prawdziwość i szczerłość autora-twórcy. Zakres funkcji poezji z punktu widzenia A. Barskiego jest szeroki. Poeta wyróżnia takie funkcje, jak rozbudzanie ludzkiej wyobraźni, reprezentowanie rzeczywistości, ewaluacyjne, mnemoniczne i hermeneutyczne, a także funkcję oryginalną – funkcję zachowania młodości człowieka w procesie twórczym.

SŁOWA KLUCZOWE: poezja, podmiot liryczny, zagadnienia estetyczne, funkcje poezji, postawy aksjologiczne pisarza.

РЭЗЮМЭ: Лірыка А. Барскага шматтэмная. Асэнсаванне эстэтычнай праблематыкі займае ў ёй не апошняе месца. Вытокі паэзіі ўвогуле А. Барскі бачыць у жыцці, а сваёй паэзіі – у прыгажосці навакольнай прыроды і ў помніках культуры, што стымулююць яго творчую актыўнасць. Лірыка А. Барскага аўтапсіхалагічная, лірычны герой паэта – асоба, духоўна блізкая аўтару. А. Барскі высока ацэньвае праўдзівасць і шчырасць аўтара-творцы. Спектр функцый паэзіі, з пункту гледжання А. Барскага, шырокі. Паэт вылучае сярод іх такія функцыі, як абуджэння чалавечай фантазіі, рэпрэзентацыі рэчаіснасці, ацэначную, мнеманічную і герменеўтычную, а таксама арыгінальную функцыю – функцыю захавання чалавекам маладосці ў працэсе творчасці.

КЛЮЧАВЫЯ СЛОВЫ: паэзія, лірычны герой, эстэтычная праблематыка, функцыі паэзіі, аксіялагічныя ўстаноўкі пісьменніка.